

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS NACIONALINIAME OPEROS IR BALETO TEATRE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2010 m. gegužės 26 d. Nr. FA-P-50-6-35
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės
2009-06-10 pavedimą Nr. P-50-6

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Renata Maslauskaitė-Meškauskaitė (grupės vadovas)
Algimantas Sorakas
Sandra Ragėnaitė
Eivida Šlamė iki 2009-12-29
Jolanta Morozovienė nuo 2010-01-14

Auditas pradėtas 2009-06-10
Auditas baigtas 2010-05-25

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Įžanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms	6
1.1. Dėl ilgalaikio turto apskaitos	6
1.2. Dėl atsargų apskaitos	6
2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas ir ekonomiškumas	7
2.1. Asignavimų naudojimas vykdant investicinį projektą	7
2.2. Asignavimų naudojimas darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms	9
2.3. Nuompinigiai už išnuomotą turtą	11
2.4. Kiti pastebėjimai	12
3. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas	12
4. Rekomendacijos	13
Priedai	14

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės 2009 m. birželio 10 d. pavedimu Nr. P-50-6. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Renta Maslauskaitė-Meškauskaitė (grupės vadovė), vyresnysis valstybinis auditorius Algimantas Sorakas, vyresnioji valstybinė auditorė Sandra Ragėnaitė, valstybinė auditorė Eivida Šlamė, pakaitinė valstybinė auditorė Jolanta Morozovienė, dalyvaujant 5-ojo audito departamento direktoriaus pavaduotojais Vidai Atraškienei ir vyriausiajai specialistei (teisininkei) Rasai Gabrilavičienei.

Audito tikslas – įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2010 metams planavimą teisėtumo požiūriu; audituojamo subjekto 2009 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiško ir viešojo intereso gynimo požiūriais.

Audituojamas subjektas – Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras, adresas: A. Vienuolio g. 1, LT-01104 Vilnius, kodas 190753881.

Teatras yra biudžetinė nacionalinė įstaiga, organizuojanti muzikinio scenos meno kūrimą ir jo viešą atlikimą aukščiausiu meniniu lygiu. Teatro steigėjo funkcijas vykdo Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Generalinį direktorių į pareigas skiria ir atleidžia kultūros ministras. Teatre dvejų metų laikotarpiui sudaroma kolegiali patarimojo balso teisę turinti 7–11 narių meno taryba, kurios sudėtį, teatro generalinio direktoriaus teikimu, tvirtina steigėjas. Steigėjas į meno tarybą skiria savo atstovą.

Audituojamu laikotarpiu teatrui vadovavo generalinis direktorius Gintautas Kėvišas, vyriausiąja buhalterė dirbo Gintauta Mackevičienė.

Audituojamas laikotarpis – 2009 metai.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansines ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamos teatro 2009 metų finansinės ir kitos ataskaitos:

- Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 3);
- Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 4);
- Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų pajamų įmokų į biudžetą 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6);
- Finansinio turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 7);
- Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8);
- Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11).

Audituojamu laikotarpiu teatras vykdė dvi programas:

- 01 01 „Teatro meno pristatymas žiūrovui“, kuriai patvirtinta 25 781,00 tūkst. Lt, o gauta ir panaudota 25 781,00 tūkst. Lt biudžeto asignavimų;
- 01 81 „Specialioji spektakliams rodyti programa“, kuriai patvirtinta 5 202,6 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 5 202,6 tūkst. Lt.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanso aktyvo (pasyvo) sąskaitų likučių suma – 94 274,6 tūkst. Lt.

Teatras pavaldžių įstaigų neturi.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus¹.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad nebuvo tikrinamos visos (100 proc.) ūkinės operacijos, ūkiniai įvykiai ir sudaryti sandoriai.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 0,5 proc. (155,00 tūkst. Lt) visų kasinių išlaidų. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos;

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

▪ 0,5 proc. (471,00 tūkst. Lt) Išlaidų sąmatų vykdymo balanso aktyvo ir pasyvo likučių. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekiant gauti įrodymų, reikalingų audito tikslams pasiekti, atlikta:

- išsami rizikos analizė audito planavimo etape, audito darbą sutelkiant didžiausiose rizikos srityse;
- susipažinta su vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis;
- tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra;
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių procedūros;
- svarbiausiose audito srityse (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo, ilgalaikio turto, pinigų, finansavimo (pavedimų lėšų), pajamų ir kompensuotų nuompinigių) buvo atliktos didelės apimties, o kitose srityse – mažos apimties savarankiškos audito procedūros.

Audito procedūroms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo ir analitines audito procedūras, dalyvaujant turto inventorizacijoje stebėtojo teisėmis.

Atliktos audito procedūros Valstybės kontrolės 2009 m. valstybinio audito programoje numatytose sisteminėse tyrimo srityse:

- specialiųjų programų pajamos;
- darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidoms naudojamos lėšos, išskyrus išlaidas pagal 2.1. ir 2.7 ekonominės klasifikacijos kodus;
- išlaidų Valstybės investicijų programos projektams efektyvumo ir teisėtumo vertinimas.

Teisėtumo požiūriu įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2010 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimas.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms

1.1. Dėl ilgalaikio turto apskaitos

Teatras, apskaitoje registruodamas spektaklius, netinkamai apskaičiavo jų sukūrimo išlaidas. Spektaklių, sukurtų 2009 m., vertėje nebuvo nurodyta 904,5 tūkst. Lt spektaklių statytojų autorinių atlyginimų išlaidų (kostiumų dizainas, šviesų dizainas ir pan.). Jos nurašytos į išlaidas įstaigai išlaikyti. Taip teatras pažeidė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių² 22 p., kad ilgalaikis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo arba pasigaminimo savikaina.

Dėl netinkamos spektaklių vertės apskaitos spektaklių vertėje nenurodyta beveik pusė jų sukūrimo išlaidų. Spektakliams, kurių premjeros vyko 2009 m., pastatyti panaudota 1 868,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų už 964,3 tūkst. Lt (51,6 proc.) įsigyta scenos meno priemonių, už 904,5 tūkst. Lt (48,4 proc.) sukurta autorinių kūrinių.

Teatras spektaklių statytojų autorinių atlyginimų išlaidas apskaitoje registruodavo išlaidų sąskaitoje. Šios išlaidos buvo nurodomos ir spektaklių pastatymo sąmatose.

Pažymėtina, kad 2010 m. pastatyti spektakliai pradėti pajamuoti nurodant visas jų sukūrimo išlaidas.

Netinkamai apskaičius 2009 m. pastatytų spektaklių sukūrimo išlaidas, Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse ilgalaikio materialiojo turto (aktyvo 011–019 sąsk.) ir ilgalaikio materialiojo turto fondo (pasyvo 250 sąsk.) likutis nurodytas 904,5 tūkst. Lt mažesnis.

Perskaičiavus iki 2009 m. netinkamai skaičiuotą spektaklių savikainą Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse ilgalaikio turto sąskaitų likučiai būtų dar didesni.

1.2. Dėl atsargų apskaitos

Teatras įsigydamas žurnalą „Bravissimo“, kuris skirtas parduoti, netinkamai apskaitė jo kūrimo išlaidas. Apskaitoje žurnalo įsigijimo savikaina nurodyta be dalies (5,9 tūkst. Lt) patirtų išlaidų (autorinių atlyginimų straipsnių autoriams, apmokėtų biudžeto lėšomis), t. y., nurodytos tik patirtos leidinio spausdinimo išlaidos (13,8 tūkst. Lt). Taip teatras pažeidė Buhalterinės apskaitos taisyklių 51 p., kad atsargos pajamuojamos verte, atitinkančia jų įsigijimo savikainą.

Iš 455,2 tūkst. Lt atsargų likučio, nurodyto Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse, žurnalo „Bravissimo“ likutis yra 13,5 tūkst. Lt (4128 vnt.) – tai sudaro 3 proc. viso atsargų likučio.

Audito metu teatrui buvo pateiktos rekomendacijos³ iki metinių finansinių ataskaitų sudarymo patikslinti leidinių vertę. Leidinių vertė nepatikslinkta.

Pažymėtina, kad teatras audito metu parengė ir patvirtino žurnalo „Bravissimo“ išlaidų apskaitos tvarką⁴ ir nuo 2010 m. kovo mėn. žurnalą pajamuoja verte, atitinkančia jo įsigijimo savikainą.

² Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (įsakymo 2005-12-30 Nr. 1K-405 redakcija, su vėlesniais pakeitimais).

³ Valstybės kontrolės 2009-12-15 raštas Nr. S-(50-1185)-2632 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

⁴ Teatro generalinio direktoriaus 2010-01-25 įsakymas Nr. S1-7 (2010-05-05 įsakymo Nr. S1-56 pakeitimas).

Netinkamai apskaičius žurnalo kūrimo išlaidas, Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse atsargų (sąsk. 06 aktyvas) ir finansavimo iš biudžeto (sąsk. 230 pasyvas) likutis nurodytas 5,9 tūkst. Lt mažesnis.

2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas ir ekonomiškumas

2.1. Asignavimų naudojimas vykdant investicinį projektą

Teatras vykdė investicinį projektą „Scenos įrangos rekonstravimas, transformatorinės pastotės rekonstravimas, priestato statyba bei pagalbinių patalpų rekonstravimas“, įtrauktą į nacionalinę programą „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“, todėl teatro vykdomas projektas detaliai išnagrinėtas (sutarčių sudarymas ir vykdymas, darbų atlikimas ir skirtų lėšų panaudojimas) atlikus veiklos auditą⁵. Šioje ataskaitoje pateikta apibendrinta informacija apie nustatytus dalykus, turinčius įtakos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimui.

Teatras su Vokietijos įmone SBS „Buhntechtechnik GmbH“ dėl rekonstravimo darbų 2006 m. pasirašė 77,6 mln. Lt vertės sutartį. Rekonstravimo darbai pradėti 2007 m. Iki 2010 m. pradžios panaudota 40,5 mln. Lt. Rekonstrukcijos darbai nebaigti, įsiskolinimas rangovui už 2009 m. atliktus darbus – 1,7 mln. Lt. Teatro skaičiavimais dar reikia atlikti darbų už 34,8 mln. Lt.

Atlikus veiklos auditą⁶ buvo nustatyta, kad vykdydamas scenos įrangos rekonstravimo projektą teatras:

1. pirkdamas rekonstravimo darbus pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo⁷ 32 str. 6 p., nes laimėtoju pripažino tiekėją, neįvertinęs jo atitikties nustatytiems kvalifikaciniams reikalavimams;
2. rengdamas dokumentus (aprašomąjį dokumentą) tiekėjams pateikė neišsamius numatomų darbų aprašymus. Preliminariojoje sutartyje nenumačius visų darbų ir įrangos ir netiksliai apskaičius jų kainas, teatras pagal sutartis papildomai pirko preliminariniojoje sutartyje nenumatytų darbų ir įrangos (juos buvo galima numatyti rengiant aprašomąjį dokumentą) už 7 572,7 tūkst. Lt;
3. nepatvirtinęs scenos įrangos rekonstravimo darbų projekto ir sąmatos užsakovo tvirtinamuoju dokumentu pradėjo vykdyti darbus, pažeisdamas statybos techninio reglamento STR 1.05.06: 2005 „Statinio projektavimas“ 60 p. ir 18.2⁸ p. nuostatas;

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2010-04-30 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-50-3-9 „Lietuvos tūkstantmečio programos vykdymas“, 53–58 psl., www.vkontrole.lt.

⁶ Ten pat.

⁷ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (1996-08-13 Nr. I-1491) (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

⁸ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-12-30 įsakymas Nr. D1-708.

4. pradėjo vykdyti statybos darbus neturėdamas statybos leidimo – pažeidė Statybos įstatymo⁹ 23 str. 24 p. reikalavimus;

5. pažeidė statybos techninio reglamento STR 1.09.04:2002 „Statinio projekto vykdymo priežiūra“ 12 p.¹⁰, nes teatras, kaip užsakovas, su Vokietijos įmone „SBS Buhmentechnik GmbH“, kaip statinio projektuotoju, nepasirašė statinio projekto vykdymo priežiūros sutarties; 18 p., nes projektavimo darbų rangos sutartyje nenumatė statinio projekto rengėjo prievolės atlikti statinio projekto vykdymo priežiūrą, nenustatė jos kainos ar kainos apskaičiavimo taisyklių, atsižvelgiant į statybos terminus, kurių sutarties šalys turi laikytis, sudarydamos statinio projekto vykdymo priežiūros sutartį; ir 19 p., nes projekto vykdymo priežiūros sutarties nepasirašė iki statinio statybos pradžios;

6. pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo¹¹ 119 str. 3 p., nes pirkdamas konsultavimo paslaugas už 8,6 tūkst. Lt sudarė sutartį ne su mažiausią kainą pasiūliusiu tiekėju, o su fiziniu asmeniu;

7. pagal įstatymą būdamas perkančiąja organizacija papildomai nupirko darbų ir įrangos už 12 855,8 tūkst. Lt netaikydamas nė vieno iš Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų pirkimo būdų;

8. pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 18 str. 3 p., nes pakeitė laimėjusio tiekėjo pasiūlymo kainą ir už įrangą sumokėjo 62,4 tūkst. Lt didesnę kainą;

9. pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 63 str. 4 p., nes sudarant sutartį padarė esminius preliminariosios sutarties sąlygų pakeitimus (vieną scenos įrangą pakeitė kita) ir už įrangą sumokėjo daugiau (2 106,8 tūkst. Lt);

10. už neparengtą projektą rangovui – Vokietijos įmonei „SBS Buhmentechnik GmbH“ nepagrįstai sumokėjo visą sutarties kainą – 584,1 tūkst. Lt;

11. rangovui – Vokietijos įmonei „SBS Buhmentechnik GmbH“ už faktiškai neatliktus darbus sumokėjo 575,0 tūkst. Lt (378,0 tūkst. Lt – tuos pačius darbus įkainavus kelis kartus; 116,6 tūkst. Lt – darbų atlikimo aktuose nurodė neatliktus darbus; 80,4 tūkst. Lt – atliktiems darbams pritaikė klaidingus įkainius);

12. neužtikrino, kad pateiktuose darbų atlikimo aktuose būtų nurodyti faktiniai darbų kiekiai ir jų vertė. Todėl audito metu negalėjome patvirtinti, kad pagal rekonstravimo darbų ir įrangos galutinius priėmimo-perdavimo aktus prie sutarčių pateikta įranga ir atlikti darbai už 417,5 tūkst. Lt;

13. pažeidė Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros nustatymo metodiką¹², nes susitarime „Dėl rezervinės sumos“ nenumatė įrangos ir darbų, kurie nenumatyti Pagrindiniame pasiūlyme ir bus perkami panaudojant užsakovo rezervo lėšas, kainos ar kainodaros metodikos;

⁹ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (1996-03-19 Nr. I-1240) (2002-12-10 įstatymo Nr. IX-1269 redakcija).

¹⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002-04-15 įsakymas Nr. 179.

¹¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (1996-08-13 Nr. I-1491) (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

¹² Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros nustatymo metodika, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003-02-25 įsakymu Nr. 1S-21 (įsakymo 2006-02-02 redakcija Nr. 1S-10).

14. pasirašęs dėl visos Preliminariojoje sutartyje numatytos rezervo sumos panaudojimo (7 068,5 tūkst. Lt) susitarimą su rangovu – Vokietijos įmone „SBS Buhmentechnik GmbH“, sudarė pirkimo sutartis (3 101,5 tūkst. Lt) su kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis įrangai ir darbams pirkti. Pagal šias sutartis 1 103,7 tūkst. Lt panaudota ne pagal paskirtį – atsiskaitymams už darbus ir įrangą, nesusijusiems su scenos įrangos rekonstravimo, projektavimo ir įrengimo darbais;

15. pažeidė Valstybinės kalbos įstatymo¹³ 4 str., nes rekonstrukcijos apskaitos dokumentus tvarkė ne valstybine kalba.

Audito metu nustatyta, kad iš užsakovo rezervo lėšų atlikta darbų ir įsigyta įrangos už 9 647,3 tūkst. Lt. Preliminariojoje sutartyje nustatyta užsakovo rezervo suma yra 7 068,5 tūkst. Lt. Iki 2008 m. gruodžio 31 d. užsakovo rezervo lėšų panaudota 2 578,8 tūkst. Lt daugiau, negu numatyta preliminariniojoje sutartyje, nors įsigyta įrangos ir atlikta darbų už 47,40 proc. bendros projekto vertės, todėl yra rizika, kad gali pritrūkti lėšų atlikti šiuos darbus ir gali būti didinama projekto kaina.

Detalus pateiktų išvadų pagrindimas pateiktas valstybinio audito ataskaitos¹⁴ 53–57 psl. ir 25 priede (117–134 psl.).

Atsižvelgiant į nustatytus dalykus teatrui rekomenduota¹⁵ išsiieškoti iš rangovo nepagrįstai sumokėtas valstybės biudžeto lėšas arba šiomis sumomis sumažinti įsiskolinimus už kitus teatro scenos rekonstrukcijos darbus.

2.2. Asignavimų naudojimas darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms

Teatras nenurodė, kokius – skubius ar sudėtingus darbus atliks ar atliko darbuotojas, ir skyrė 1 790,00 tūkst. Lt priedų prie tarnybinių atlyginimų (40,0 proc. iš 4 488,1 tūkst. Lt) už skubių ir sudėtingų darbų vykdymą. Todėl negalėjome įvertinti, ar 1 790,00 tūkst. Lt priedų suma skirta ir išmokėta pagrįstai.

Generalinis direktorius tvirtino dalį įsakymų, kuriais darbuotojams buvo skiriami priedai prie tarnybinių atlyginimų už skubių ir sudėtingų darbų vykdymą, nenurodant, kokius – skubius ar sudėtingus darbus atliko ar atliks konkretus darbuotojas.

Teatras, viršydamas 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu¹⁶ patvirtintus maksimalius asignavimus darbo užmokesčiui, 2009 m. priskaičiavo 110,6 tūkst. Lt daugiau darbo užmokesčio ir 28,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų

¹³ Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas (1995-01-31 Nr. I-779).

¹⁴ Respublikos valstybės kontrolės 2010-04-30 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-50-3-9 „Lietuvos tūkstantmečio programos vykdymas“, www.vkontrole.lt

¹⁵ Ten pat, 64 psl.

¹⁶ Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas (2008-12-22 Nr. XI-96, su vėlesniais pakeitimais).

(darbo užmokesčiui patvirtinta 15 530,00 tūkst. Lt asignavimų, o priskaičiuota 15 640,60 tūkst. Lt; socialinio draudimo įmokoms patvirtinta 4 782,8 tūkst. Lt asignavimų, o priskaičiuota 4 811,4 tūkst. Lt). Šios sumos apmokėtos iš 2010 m. skirtų asignavimų. Darbo užmokesčio fondas viršytas, nes 2009 m., lyginant su 2008 m., daliai darbuotojų buvo didinti tarnybinių atlyginimų koeficientai, mokami priedai prie tarnybinių atlyginimų, neatsižvelgiant į tai, kad tarnybinių atlyginimų koeficientai turi būti nustatomi ir priedai prie tarnybinių atlyginimų mokami neviršijant darbo užmokesčiui skirtų lėšų. Taigi, teatras pažeidė Kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos¹⁷ 5 p.

Teatras 4 darbuotojams taikė didesnius tarnybinių atlyginimų koeficientus, nei numatyta Kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkoje. Kitiems 4 darbuotojams, kurie priskiriami prie kultūros darbuotojų, skyrė priedus, didesnius negu 1,4 kultūros darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo. Taigi pažeidė ir minėtos tvarkos 3 p.

Dėl netinkamai nustatytų tarnybinių atlyginimų koeficientų ir skirtų didesnių priedų priskaičiuota ir išmokėta 8,5 tūkst. Lt didesnė darbo užmokesčio suma, be to, priskaičiuota ir sumokėta 2,8 tūkst. Lt didesnė socialinio draudimo įmokų suma.

Pažymėtina, kad teatras audito metu, 2010 m. sausio mėn., trims mėnesiams darbuotojams tarnybinių atlyginimų koeficientus nustatė vadovaudamasis Kultūros įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka. Vienam jų didesnis koeficientas taikytas iki 2009 m. kovo mėn., o kovo mėn. jo pareigybė panaikinta.

Teatras 2,6 tūkst. Lt (0,02 proc. iš 15 530,00 tūkst. Lt) darbo užmokesčiui skirtų asignavimų panaudojo ne darbo užmokesčiui, o darbdavio socialinės paramos išlaidoms, iš jų: 1,4 tūkst. Lt išmokoms gimus vaikui; 1,2 tūkst. Lt nedarbingumo pašalpoms (už pirmas dvi ligos dienas). Teatras pažeidė Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 47 p.: naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal paskirtį.

Dėl to, kad priedai už skubių ir sudėtingų darbų vykdymą buvo skirti ir išmokėti nenurodant, kokius – skubius ar sudėtingus darbus atliko ar atliks darbuotojas, negalime patvirtinti, ar tikrai darbai atlikti ir ar 1 790,00 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudota teisėtai.

Teatras pažeisdamas teisės aktus didino tarnybinių atlyginimų koeficientus ir priedus prie tarnybinių atlyginimų ir viršijo maksimalius darbo užmokesčiui skirtus asignavimus 110,6 tūkst. Lt, o socialinio draudimo įmokoms – 28,6 tūkst. Lt.

Pažeidžiant teisės aktus buvo nustatyti didesni tarnybinių atlyginimų koeficientai ir skirti didesni priedai prie tarnybinių atlyginimų, todėl teatrui padaryta 11,3 tūkst. Lt žala.

Pažeidžiant teisės aktus darbo užmokesčiui 2,6 tūkst. Lt skirtų valstybės biudžeto asignavimų buvo panaudota ne pagal paskirtį.

¹⁷ Kultūros įstaigų ir organizacijų darbo apmokėjimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1999-06-30 įsakymu Nr. 248 (įsakymo 2009-01-23 redakcija Nr. ĮV-28; 2009-09-11 redakcija Nr. ĮV-486).

2.3. Nuompinigiai už išnuomotą turtą

Teatras nepervedė į valstybės biudžetą 22,3 tūkst. Lt gautų nuompinigių už išnuomotą turtą – taip pažeidė Valstybės materialiojo turto nuomos taisyklių¹⁸ 2.3 p.

Teatras nuompinigius apskaitė kaip pavedimų lėšas ir panaudojo įstaigos veikloje. Kadangi lėšos panaudotos, dėl netinkamai apskaitytų 22,3 tūkst. Lt nuompinigių, Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse nurodytiems likučiams įtakos nėra.

Teatras viešajai įstaigai „Pirmoji kava“ didžiąją salę vienam renginiui išnuomojo 8,9 tūkst. Lt mažesne kaina, negu numatyta Nuompinigių už valstybės materialiojo turto nuomą skaičiavimo taisyklėse¹⁹. Salė išnuomota už 1,00 tūkst. Lt. Minimali nuomos kaina, skaičiuojant pagal minėtas taisykles, turėjo būti 9,9 tūkst. Lt. Įvertinus tai, kad viešosios įstaigos „Pirmoji kava“ teatro patalpose organizuoto renginio metu dirbo teatro personalas, buvo naudojamosi teatro įranga nuomos kaina turėtų būti didesnė.

Kitiems nuomininkams taikoma teatro didžiosios salės vidutinė nuomos kaina vienam renginiui – apie 26,00 tūkst. Lt.

Viešoji įstaiga „Pirmoji kava“ pagal panaudos sutartį²⁰ teatrui yra perdavusi naują automobilį *Audi A6* – tai galėjo lemti, kad teatras šiai įstaigai didžiąją salę nuomojo už gerokai mažesnę kainą.

Pažymėtina, kad teatras audito metu patvirtino Teatro patalpų išnuomojimo trumpalaikiams renginiams ne konkurso būdu tvarką²¹, kurioje numatė teatro patalpų nuomos tvarką ir, vadovaudamasis Nuompinigių už valstybės materialiojo turto nuomą skaičiavimo taisyklėmis, nustatė patalpų nuomos kainos skaičiavimo principus.

Teatras pažeisdamas teisės aktus į valstybės biudžetą neįmokėjo 22,30 tūkst. Lt gautų nuompinigių.

Pažeisdamas teisės aktus, viešajai įstaigai „Pirmoji kava“ teatras didžiąją salę nuomojo už mažesnę kainą, todėl negavo 8,9 tūkst. Lt nuompinigių.

Viešoji įstaiga, naudodama viešuosius išteklius, gavo ekonominę naudą, apmokėtą valstybės biudžeto lėšomis.

Atkreipiame teatro vadovybės dėmesį, kad, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 7 str., biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, paskirtų asignavimų efektyvumą, atitinkanti

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimas Nr. 1524 „Dėl valstybės materialiojo turto nuomos“ (2007-05-09 nutarimo Nr. 485 redakcija).

¹⁹ Nuompinigių už valstybės materialiojo turto nuomą skaičiavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-06-17 įsakymu Nr. D1-322/1K-206.

²⁰ Panaudos sutartis (2006-10-23 Nr. 235).

²¹ Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro patalpų išnuomojimo trumpalaikiams renginiams ne konkurso būdu tvarka, patvirtinta Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro generalinio direktoriaus 2010-03-18 įsakymu Nr. S1-35. „Dėl patvirtinimo“.

programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių²² 4 p., už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą atsako biudžetinės įstaigos vadovas, o pagal 20 p. vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

2.4. Kiti pastebėjimai

Teatras išmokėjo 12,3 tūkst. Lt išeitinę kompensaciją atleistam darbuotojui, kuris vėliau vėl buvo priimtas į darbą. Išmokėdamas išeitinę kompensaciją teatras žinojo, kad atleistas darbuotojas vėliau bus priimtas į darbą, nes:

1. 2009 m. gegužės 29 d. darbuotojas buvo atleistas (pagal pateiktą prašymą šalių susitarimu);
2. 2009 m. gegužės 28 d. darbuotojas pateikė prašymą sudaryti terminuotą darbo sutartį nuo 2009 m. spalio 6 d. iki 2012 m. spalio 5 d.;
3. 2009 m. gegužės 28 d. prašymas priimti į darbą buvo patvirtintas;
4. etatas, į kurį buvo numatyta priimti darbuotoją, buvo įkurtas 2009 m. rugsėjo 30 d. (darbuotojas priimtas ne į laisvą etatą, o įkuriant naują etatą).

12,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudoti atleistam darbuotojui išeitinei kompensacijai išmokėti, žinant, kad jis vėl bus priimtas į darbą.

3. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas

Atsižvelgiant į audito metu atliktas procedūras nustatyta, kad teatre vidaus kontrolės sistema sukurta taip, kad užtikrintų pagrindinius jai keliamus tikslus, atsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą ir jos atlikimo sąnaudas, apskaitos ir informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus, yra sukurtos pagrindinės vidaus kontrolės procedūros. Tačiau audito metu nustatyti reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai vykdant investicinį projektą „Scenos įrangos rekonstravimas, transformatorinės pastotės rekonstravimas, priestato statyba bei pagalbinių patalpų rekonstravimas“ (teatro atsakingi darbuotojai, priimdami

²² Buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170.

atliktus darbus, nekontroliavo atliekamų darbų apimčių (pasirašė atliktų darbų aktus, kuriuose nurodyti atlikti darbai ir jų kiekiai neatitinka realiai atliktų darbų), neužtikrino, kad pateiktuose darbų atlikimo aktuose būtų nurodyti faktiniai darbų kiekiai ir jų vertė, neįsitikino, ar darbai faktiškai atlikti), nustatytos klaidos turto, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų ir kitose srityse rodo, kad vidaus kontrolės sistema teatre veikė nepatikimai, todėl ji vertinama kaip patenkinama.

4. Rekomendacijos

Teatras dėl audito metu nustatytų dalykų ir teiktų rekomendacijų informuotas raštais: 2009 m. gruodžio 15 d. Nr. S-(50-1.11)-2632; 2010 m. gegužės 7 d. Nr. S-(50-1185)-989.

Rekomendacijos dėl spektaklių apskaitos tvarkos parengimo ir patvirtinimo, nustatant spektaklių pagaminimo savikainos sudėtį ir apskaitos principus; kontrolės procedūrų stiprinimo naudojant darbo užmokesčiui skirtus asignavimus, nustatant tarnybinių atlyginimų koeficientus, skiriant priedus prie tarnybinių atlyginimų neteikiamos. Pateikus ataskaitos projektą, teatras parengė ir patvirtino naują Scenos meno priemonių gamybos, remonto, paskaitos tvarką²³; įpareigojo²⁴: vyriausiąjį buhalterį kontroliuoti darbo užmokesčiui ir socialinėms draudimo įmokoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų naudojimą, kas ketvirtį raštu informuojant generalinį direktorių apie praėjusio laikotarpio rezultatus; generalinio direktoriaus pavaduotoją – vyr. ekonomistą kontroliuoti, kad darbuotojui skirta priedų suma neviršytų teisės aktais nustatytų dydžių, priedai būtų skiriami nurodant konkrečius darbus, kuriuos atliko ar turės atlikti darbuotojas; personalo skyriaus vedėją, teikiant generaliniam direktoriui įsakymų projektus dėl darbuotojų priedų skyrimo, gauti generalinio direktoriaus pavaduotojo – vyr. ekonomisto vizą.

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus rekomenduojame perskaičiuoti spektaklių vertę ir juos užregistruoti verte, atitinkančia sukūrimo išlaidas (žr. ataskaitos 1.1 d., 6 psl.).

Ši rekomendacija, nurodant jos įgyvendinimo terminą, pateikta ir Rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. priedą).

5-ojo audito departamento direktorė

Daiva Bakutienė

5-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Renata Maslauskaitė -
Meškauskaitė

²³ Scenos meno priemonių gamybos, remonto, apskaitos tvarka, patvirtinta Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro generalinio direktoriaus 2010-05-18 įsakymu Nr. S1-59.

²⁴ Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro generalinio direktoriaus 2010-05-19 įsakymas Nr. S1-60 „Dėl Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro finansų naudojimo vidaus kontrolės tvarkos tobulinimo“.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos nacionaliniame operos
 ir baleto teatre atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Tolesni veiksmai ²⁵	Rekomendacijos įvykdymo terminas (data) ir kontaktinis asmuo ²⁶
1.	Perskaičiuoti spektaklių vertę ir juos užregistruoti verte, atitinkančia sukūrimo išlaidas.	Bus patikslinta spektaklių, pagamintų per 2009 m. įsigijimo savikaina, padidinant jų vertę spektaklių statytojų autorinių honorarų verte.	2010-12-20, G. Mackevičienė

²⁵ Numatyta audituojamo subjekto.

²⁶ Numatyta audituojamo subjekto.